

For rettferdig fordeling

FOTOMONTASJE ARKIVBILDER

Tariffoppgjøret: Lønnsoppgjørene er fagbevegelsens beste mulighet til å motvirke ulikhet. LO har slått fast at kvinnedominerte grupper i offentlig sektor skal prioriteres i vårens oppgjør. Fagforbundet vil sikre medlemmenes kjøpekraft, og vil benytte oppgjøret til å fremme krav om likelønn og stoppe lavlønnsutviklingen. Det skal stilles særskilte krav for lavlønte som ikke har lokale forhandlinger, eller tradisjonelt får lite ut av dem.

Les mer side 4 og 5

Pensjon som før?

Hvorfor ikke beholde pensjonene i offentlig sektor som de var? Bør ikke kampen være å få omgjort pensjonsreformen? Vil det være mulig å få flertall på Stortinget for dette? Det tror ikke Fagforbundet.

Side 2

Passert 350 000 medlemmer!

Forbundet verver medlemmer i en tid da fagbevegelsen i hele Europa mister medlemmer. Den blå-blå regjeringas angrep på vanlige folks rettigheter, gjør sitt til at folk finner veien inn i fagbevegelsen.

Side 3

Prosjekt tillitsreform

Les hvordan Oslos helsesektor tar farvel med New Public Management og ønsker SVs tillitsreform velkommen. Tanken er at ansatte i samarbeid med brukeren utformer tjenesten.

Side 6

ILL: FAGFORBUNDET

ILL.FOTO: FAGFORBUNDET

ILL: BÅRD SKARRA

NYHET

Tjenestepensjonsordningen må fornyes

Hvorfor kan vi ikke bare la pensjonsordningen vår være som den er, spør mange som jobber i offentlig sektor. Svaret er at levealdersjustering vil uthule ordningen for dem som er unge i dag.

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

Ikke videreføring: Rådgiver Steinar Fuglevaag i Fagforbundet forklarer hvordan levealderjusteringa slår ut på pensjon i offentlig sektor.

Med jevne mellomrom kan man lese at måten å forsvare offentlig tjenestepensjon på, ganske enkelt er å videreføre dagens ordning. Den gir en pensjon på 66 prosent av lønna ved fylte 65 år for de fleste. Mange hevder at vi kunne droppet levealdersjustering om bare arbeidstakerne ville øke sitt bidrag til for eksempel tre prosent, da kunne alt fortsette som før.

Ingen Quick-fix

– Dessverre er det ikke fullt så enkelt, sier Fagforbundets Steinar Fuglevaag. Hadde vi kunnet gjøre det sånn, så hadde vi nok gjort det. Det var jo det vi gjorde i 2009. I realiteten skjøv vi problemene foran oss. Det var et nesten samlet Storting som vedtok pensjonsreformen med levealdersjusteringen.

– Dersom vi går inn for en ordning som skal gi garantert 66 prosent fra fylte 65 år, betyr det at man i virkeligheten fjerner levealdersjusteringen for offentlig ansatte. Jeg vet at mange gjerne skulle sett pensjonsreformen på søppeldynge. Det er ikke noe som tyder på at det går an å bygge flertall for dette på stortinget, selv om stadig fler ser svakhetene. Det er store forskjeller i levealder mellom ulike yrkesgrupper, der sliterne

kommer dårligst ut. Det ville jo også være urimelig at de som jobber i privat sektor hadde levealdersjustering, men vi som jobber i det offentlige ikke hadde, sier Steinar Fuglevaag.

Fagforbundet må jobbe med å finne ordninger som er tilpasset det at levealdersjusteringen er vedtatt, og at det kommer til å være flertall for denne ordningen i lang tid framover.

Blir ikke bra for unge

– Levealdersjustering vil bety at dagens ordning ikke vil være god for de som er unge i dag. Det er to grunner til det. For det første vil levealdersjusteringen innebære at det som skulle ha blitt 66 prosent i «gamle dager», vil bli omregnet til

en kapital som fordelt på forventet gjestående levealder. På den måten blir beløpet betydelig lavere.

Dessuten blir dette med 30 års opptjening for full pensjon plutselig mer en ulempe enn en fordel. Hvis man må jobbe i mange flere år for å tjene opp en pensjon på omtrent to tredeler av lønnen, så er det en ulempe at man ikke fortsetter å tjene opp tjenestepensjon etter at man har tretti års opptjening. Man må jobbe lenger enn andre, for å kompensere for effekten av levealdersjusteringen, slik tabellen viser i den nederste kolonnen.

GEIRMUND JØR

Så lenge må en jobbe for å kompensere for effekten av levealdersjusteringa						
	1960-kullet	1970-kullet	1975-kullet	1980-kullet	1985-kullet	1990-kullet
Folke-trygd	69 år	69 år og 10 mnd	70 år og 3 mnd	70 år og 8 mnd	71 år 1 mnd	71 år og 6 mnd
Offentlig tj.pensj.	69 år og 11 mnd	71 år og 2mnd	71 år og 9 mnd	72 år og 4 mnd	72 år og 11 mnd	73 år og 5 mnd

FOTO: ELLISIV SOLSKINNSBAKK

Lager egne historier: Pedagogisk leder Hanne Edsberg, forteller om de tre brødiskivene som skulle til fjells og gjøre seg fete – men under brua lå det en brødrister... Kunnskapsministeren får lesetips fra avdeling Knausen. T.h leder i Fagforbundet SKKO, Mette Henriksen Aas.

Kunnskapsministeren leste høyt

1. mars ble Barnehagedagen markert over hele landet – for ellefte år på rad. Med slagordet Les høyt for oss! handlet det om barnehagenes arbeid med høytlesning og språk.

Barnehagedagen satte rekord i deltakelse, med over 2300 barnehager som bestilte materiell. Mange inviterte foreldre, ordfører eller andre personer i nærmiljøet til en markering. Fridtjovsgate barnehage i Oslo fikk besøk av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen, som tok utfordringa om å lese høyt for barna i avdeling Knausen.

Det viktige språket

Kunnskapsministeren sier at det å være på barnehagebesøk er det klart morsomste han vet som minister. Og han mener bøker er et fint motstykke til telefonen. – Det er noe med det å lære seg å dve-

le ved ting, eller et tema, som du gjør når du blar i en bok – mens det å sveipe på telefonen er veldig flyktig, sa Torbjørn Røe Isaksen, som kunne avsløre at det hjemme for tida går i Dyrene i Hakkebakkeskogen.

Til våren kommer en Stortingsmelding om barnehagen, og det er varslet at språk og språkutvikling vil få en sentral plass der.

Systematisk lesing

Også Mette Henriksen Aas, leder i Fagforbundet Seksjon kirke, kultur og oppvekst, var til stede. Hun mener de ansatte har en sentral rolle i barnas språkutvikling. I

planlagte høytlesinger velger ikke de ansatte hvilken som helst bok og leser den på direkten. De kjenner boka og har vurdert den i forhold til barnegruppen, og planlagt hvordan den skal presenteres og formidles.

– Hver gang barnehageansatte tar fram boka, er de med på å utvikle og styrke barnas ordforråd. Det gjør det mer sannsynlig at barna blir glade i å lese senere i livet, sier Mette Henriksen Aas.

Det er Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Foreldreutvalget for barnehager (FUB) som står bak Barnehagedagen. Hensikten er å vise for omverden hva barna opplever og lærer i barnehagen, og

hvilken betydning barnehagen har for hele barnets utvikling.

Og vinneren av forfatterbesøk er...

På Barnehagedagen ble det også trukket en vinner fra alle de drøyt 2300 barnehagene som har bestilt materiell til årets markering. Og vinneren er Sandvedhagen barnehage i Sandnes! Premien er besøk av forfatter Bjørn F. Rørvik som blant annet har skrevet Bukkene Bruse på badeland.

ELLISIV SOSKINNSBAKK

Barnas lure lesetips:

«Jeg liker aller best å ligge ved siden av og høre på og lage bilder i hodet.» *Marius 5 år.*

«Det er viktig at det er stille når jeg leser.» *Vera snart 6 år.*

«Jeg liker aller best å sitte på fanget til den som leser, også når jeg legger meg. Deilig!» *Gabi (6)*

«Det må være fred og ro i barnehagen når vi leser – jeg liker spesielt godt å bli lest for når vi spiser. Det er magisk!» *Maja 6 år*

Jubler for medlemsvekst

Fagforbundet har nådd et nytt mål. I februar fikk vi medlem nummer 350 000.

– Dette er en milepæl. Ingen andre er i nærheten av oss i størrelse og vi skal vokse videre, sier forbundsleder Mette Nord. Med nærmere sju prosent av Norges befolkning som medlemmer har Fagforbundet stor samfunnsmakt. Mette Nord er tydelig på at å ha så mange medlemmer i ryggen gir styrke som må forvaltes med omtanke. – Jeg sier som Pippi Langstrømpe: Den som er veldig sterk, må også være veldig snill. Fagforbundet skal kjennetegnes av verdiene våre, omtanke, solidaritet og samhold, smiler en stolt forbundsleder.

Mange å ta vare på
Fagorganisering handler om hverdagen vår. De som er medlem i Fagforbundet skal hver enkelt føle at medlemskapet betyr en forskjell. Synlig, nær og stolt er en gjenganger, og et mantra som alle tillitsvalgte i Fagforbundet lærer å være opptatt av. Å ta vare på medlemmene er viktig for at medlemmene skal bli i forbundet. Fagforeningskontingenten skal føles som ei forsikring for trygg jobb, forutsigbar lønn og pensjon og en verdig arbeidshverdag. – At vi er mange, og stadig vokser, er med på å sikre gjennomslag for medlemmenes krav i tariff- og arbeidslivsspørsmål, sier Mette Nord.

I alle lokalsamfunn
Med lokale fagforeninger i alle landets kommuner, og nesten 17 000 tillitsvalgte,

Historisk! Fv nestleder Odd-Haldgeir Larsen, AU-medlemmer Raymond Turøy, Britt Silseth, Stein Gulbrandsen, leder Mette Nord, AU-medlemmer Elin Veimo, Roger Haga Heimli, nestleder Sissel Skoghaug og AU-medlem Jan-Helge Gulbrandsen jubler for medlemsvekst.

er Fagforbundet godt rusta til å hjelpe sine 350 000 medlemmer på deres arbeidsplasser. – I arbeidslivspolitikken påvirker vi gjennom trepartssamarbeidet med kommunene og sentrale myndigheter for å sikre alle medlemmene og redusere de økonomiske forskjellene. Fagforbundet mener det er galskap med 18 milliarder kroner i skattelette til de rikeste. – Det er ikke bærekraftig politikk, og det bidrar til at forskjellene øker i Norge, sier Nord.

Hvorfor Fagforbundet?
At Fagforbundet fortsetter å vokse, viser at det fortsatt er behov for sterke fagfore-

ninger som sikrer folk flest et godt arbeidsliv og en trygg hverdag. Flere og flere opplever at arbeidslivet blir tøffere og at arbeidsplassen ikke lenger er trygg. – Når dagens regjering har endret arbeidsmiljøloven til fordel for arbeidsgiverne, er det ikke så rart at flere velger å melde seg inn i Fagforbundet. Vi er blant de tydeligste motstemmene når krefter i samfunnet truer medlemmenes lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår, fastslår forbundsleder Mette Nord.

INFORMASJONSAVDELINGEN

Åpnet: Leder av Fagforbundet Ung, Christina Beck Jørgensen, åpner markeringa foran Stortinget.

Stor støtte til tannhelse

Både fagbevegelsen, organisasjoner og flere av de politiske partiene ga sin fulle støtte til Fagforbundet Ungs tannhelsekampanje under markeringen foran Stortinget.

Kampanjen startet våren 2014, og ungdomstillitsvalgte spredde postkort over hele landet. 17 partier, forbund og organisasjoner har tilsluttet seg. Kampanjesida har godt over 100 000 følgere. Fagforbundet Ung inviterte til markering foran Stortinget 1. mars, for å overrekke underskrifter og å høre hva partiene mener om tannhelse. – Skal vi få dette til må politikerne komme tydeligere på banen, og derfor har vi invitert alle partiene hit for å fortelle om sitt arbeid med tannhelse og hva de mener er viktig, sa Christina Beck Jørgensen, leder av Fagforbundet Ung.

Dette sa partiene:
– KrF har for lengst anerkjent at tennene er en del av skaperverket, og dermed også en del av kroppen. Å få tannhelse inn under egenandelsordningen har vært programfestet hos oss lenge, sa Geir Sigbjørn

Toskedal i KrF, mens Snorre Valen og Sosialistisk Venstreparti var klare for kamp. – Mange lar være å gå til tannlegen fordi de ikke har råd. Det er blodig urettferdig, ulogisk og uakseptabelt. Vi som fellesskap må ta styringen på dette problemet. Jeg vil gratulere Fagforbundet Ung med en viktig start. Jeg lover å slåss alt jeg kan for en tannhelsereform, sa Valen. Rødts Marie Sneve Martinussen var enig. – Vi støtter kravet fullt ut. Det handler om forskjells-Norge, om økende økonomiske forskjeller. Jeg synes det er interessant å trekke fram at noe av det første Siv Jensen gjorde som finansminister, var å kutte 4,1 milliarder i formuesskatten. 4,1 milliarder er omtrent hva det ville koste å finansiere tannhelse for alle. – Arbeiderpartiet har vedtatt et benkeforslag om at tenner er en del av kroppen. Det er kanskje ikke veldig forplik-

tende, men i første omgang tenker vi at det skal omfatte barn og de mest trenge. Kom tilbake om et halvt år og se hva jeg har fått til, sa Ruth Grung.

Lang vei igjen
Til slutt var det Høyres Kristin Ørmen Johnsen som mottok underskriftene på vegne av Helse- og omsorgskomiteen. Hun innrømmet at det fremdeles er lang vei igjen. – Først vil jeg takke Fagforbundet Ung for at dere setter tannhelse på dagsorden. Vi er ikke fornøyde før vi får alle inn under tannbehandling, men om vi får det til i løpet av denne stortingsperioden vet jeg ikke, sa Johnsen, og fortsatte: – Jeg er opptatt av at ingen skal vegre seg for å gå til tannlegen på grunn av regningen.

MARTINE GRYMYR

Fagforbundet verver nye medlemmer som aldri før:

Hva er viktig for å beholde medlemmene?

Stig Jørund B. Arnesen, Fagforbundet TeolOgene

– Det er viktig at medlemmene blir sett og ivaretatt, og får hjelp med stort og smått fra tillitsvalgte. Sentralt er det viktig å snakke om de ulike yrkene og arbeidsplassene. – Da får vi tillitsvalgte både støtte i hverdagen og til politikken ellers.

Camilla Karlsen Skarvang, Fagforbundet Sør-Odal

– En synlig og nær fagforening er viktig. Da mener jeg dyktige plasstillitsvalgte og et fagforeningsstyre som er synlig blant medlemmene. Arbeidsplassbesøk er viktig. Klarer vi å fortelle om den gode jobben tillitsvalgte gjør, både etter HA og vedtektene vil medlemmene føle seg ivaretatt og ønske å bli i forbundet. Det samme gjelder når vi gjennom godt fagligpolitisk samarbeid får gjennomslag i saker som er viktige for medlemmene.

Fredrik Lothe, Fagforbundet Barn og Oppvekst Oslo

– Medlemspleie er at Fagforbundet er synlig på arbeidsplassene med godt skolerte tillitsvalgte. Det må være tillitsvalgte som hjelper medlemmene og forteller hva Fagforbundet mener om forskjellige politiske saker. Det er også viktig å gi lærlinger og studentmedlemmer et godt tilbud.

Ingrid Lettrem Olsen, Fagforbundet Tromsø

– Det er viktig å ta seg tid til medlemmene når de har noe de lurer på, og alltid gi et svar. Dersom jeg ikke vet svaret sier jeg det, og sjekker opp med en gang. Det viser troverdighet og at vi tar medlemmene på alvor. Fagforbundet Tromsø skal starte med medlemskvelder for nye medlemmer, slik at vi får presentert oss. Vi får også vist fram fagforeningskontorene og håper at det blir naturlig å stikke innom når medlemmene er i området.

Spar regnskogen

Får du OSS e-post-nyhetsbrev, kan du reservere deg mot å få papirutgaven. Fyll ut medlemsnummer og navn for bare å få nyhetsbrev på epost og lese OSS på nett: <http://oss.fagforbundet.no/om>

oss fire på gangen

NYHET

Bak fra venstre: Arne Løseth, Hilde Løkholm, Ola Ellestad, Arvid Tønnesen, Grethe Sørensen, Jan Nordrum, Siw Kjølmoen, Steinar Fuglevåg, Helge Sørli, Stian Bryde-Erichsen.
Foran fra venster: Irene Rønningen, Herdis Schärer, Unni Rasmussen, Karianne Hansen Heien og Pål Skarsbak.

Gleder seg: Forhandlingsenheten har spissa blyanter og tatt fram kalkulatoren – vårens hovedtariffoppgjør

I Fagforbundet nasjonalt er det en gjeng som gleder seg, og er helt klare før vårens tariffoppgjør. Det er forhandlingsenheten. Leder Unni Rasmussen har med seg en gjeng dyktige forhandlere og tallknusere.

Mot ulikhet og for rettferdig fordeling

– Det er mange i Fagforbundet som jobber med tariff og pensjon. I forhandlingsenheten holder vi på med tariffarbeid hele året, men hovedtariffoppgjøret annenhvert år er høydepunktet, sier Unni Rasmussen.

Unni Rasmussen, leder i Forhandlingsenheten.

Grunnlaget for Fagforbundets krav til vårens oppgjør er resultatene fra de forskjellige tariffkonferansene som har vært holdt rundt om i landet. Fagforbundets ramme-krav for hovedoppgjøret 2016 vedtas av landsstyret 16. og 17. mars. Nytt i 2016 er at det vil avholdes elektronisk avstemming i alle oppgjørene.

Noe å hente?

NHO har tradisjonen tro gått ut med høy sigarføring, og sagt at det blir null kroner i generelt tillegg, lite til minstelønns-satsene, og at alle krav om å få lovfestet, eller tariffestet pensjonsrettigheter avvises.

– Det er vel litt tidlig å si noe om resultatet enda. Først skal frontfaget ut å forhandle og da vet vi mer hva som blir ramma for oppgjøret. I KS er de ikke så avvisende som de er i NHO, forteller Rasmussen.

Men det er litt tidlig enda. Rasmussen vil helst ikke si noe om hvor hun tror ramma vil ligge. Hun har ikke lyst til å skape forventninger som ikke kan innfris.

– Vi skal i gang med hovedoppgjør for rundt 30 avtaler. Vi kaller det vårens vakreste eventyr, men vi holder på til langt over sommeren, smiler hun.

Alle sider ved avtalene behandles i et hovedoppgjør, og det kan også fremmes krav i forhold til for eksempel arbeidstid.

– Som følge av endringene i arbeidsmiljøloven 1. juli 2015 vil det være behov

for endringer i flere bestemmelser/tariffavtaler. Dette vil vi se nærmere på etter hvert. Det som er helt klart er at bestemmelsene om midlertidig ansettelse, og utarbeidelse av vaktplan og beredskapsvakt bør endres, slår lederen i forhandlingsenheten fast.

Lokale oppgjør

I flere tariffområder, blant annet NHO og Virke, er det tradisjonelt gitt lite i sentrale forhandlinger og det meste av lønnsdannelsen skjer lokalt. Lokale forhandlinger kan gi store ulikheter fra virksomhet til virksomhet. Det er krevende for våre tillitsvalgte som skal forhandle lokalt.

– Sammen med kompetansesentrene skal vi bistå de lokale tillitsvalgte så godt det er mulig med tall og fakta. Det blir en viktig jobb for forhandlingsenheten, sier Rasmussen.

LO koordinerer

LOs representantskap vedtok 23. februar hovedlinjene for årets tariffoppgjør, og med det gikk startskuddet for hovedoppgjøret.

Mette Nord, forhandlingsleder i LO kommune

Fagforbundslederen er fornøyd med at det slås fast at kvinnedominerte grupper i offentlig sektor skal prioriteres.

– Det er viktig å sikre medlemmenes kjøpekraft, men det er også avgjørende at vi benytter lønnsoppgjørene til å fremme krav om likelønn og stoppe lavlønnsutviklingen, sier Nord. Nord framhever også at det i oppgjøret skal stilles særskilte økonomiske krav for lavlønne

som ikke har lokale forhandlinger, eller tradisjonelt får lite ut av dem.

Opptjening fra første dag

Den største utfordringen for LO har vært å bygge en felles forståelse for hvordan pensjonsutfordringene skal løses. Enigheten i representantskapet om at LO skal samordne alt arbeid med pensjon, er viktig. Fagforbundet støtter kravene om pensjonsopptjening fra første dag og første krone, og at den skal være tariffestet. Det er særlig viktig med tanke på den sittende regjeringas politikk med mer midlertidighet i arbeidslivet.

– Lønnsoppgjørene er fagbevegelsens beste mulighet til å motvirke mer ulikhet, sier Nord. Vi må bruke de virkemidlene vi har for en best mulig fordeling av verdiskapingen.

Pensjonsfloka

Det er knyttet stor spenning til hva som kommer til å skje med pensjonsordningene i vårens oppgjør. Sannsynligvis kommer de færreste til å merke noe denne våren, men kanskje går partene de første skrittene på vei mot nye pensjonsordninger.

Store sprik

I privat sektor er det store ulikheter. Noen kjemper for å oppheve hele pensjonsreformen og mer eller mindre gjeninnføre pensjonsordningene slik de var før reformen. Mens NHO kjemper for at bedriftene skal ha den hele og fulle styringen, og tildele den ansatte en pensjonskonto som den enkelte har fullt ansvar for, både når det gjelder kostnader til å forvalte pengene og til å velge hvordan de skal utbetales.

Også i offentlig sektor er det ventet at det skal skje noe med pensjonsordningene. I vinter la Arbeids- og sosialdepartementet fram en utredning med forslag til en ny offentlig tjenstepensjonsordning. Ordningen kalles en påslagsmodell. Den bygger på prinsipper som ligger i dagens offentlig tjenstepensjon, og som det er viktig å ta med inn i en ny

ordning. Det er særlig tre prinsipper som er viktige. Pensjonsordningen må være lik for kvinner og menn, den må være livet ut og den må være mest mulig forutsigbar.

Steinar Fuglevaag, spesialrådgiver pensjon

– Hvis vi greier å bli enige med arbeidsgiversiden om at dette er prinsipper vi skal bygge en ny ordning rundt, så er nok det så langt vi kan håpe å komme i dette oppgjøret, sier Fagforbundets Steinar Fuglevaag. Han legger til at det vil stå igjen mange uløste spørsmål, selv om man skulle greie å bli enige om prinsippene som skal ligge til grunn.

Penger, ikke prinsipper

Det er mange som må bli enige om en ny felles pensjonsordning for de offentlig ansatte. Det er en lang rekke arbeidstakerorganisasjoner, både i staten, helsevesenet og kommunene, pluss at det er tre ulike arbeidsgiverorganisasjoner. Når det på toppen av det handler om pensjonene til om lag 800 000 arbeidstakere er det ikke gjort i en håndvending å endre dette.

– Jeg regner med at et av de vanskeligste punktene blir for dem med korte yrkeskarrierer. Folk lever av penger, ikke prinsipper. Derfor må målet være at vi viderefører nivået på ytelsene også for kommende generasjoner. Vi kan ikke bare løfte AFP-ordningen i privat sektor over til offentlig sektor. Til det er ordningen altfor vilkårlig. Den er blant annet alt for lett å miste, og uten at den enkelte kan påvirke det i særlig stor grad. Vi må også jobbe videre med andre løsninger for tidligpensjon. Vi må nok legge om disse ordningene, men vi må ikke miste dem, sier Fuglevaag.

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

er i gang.

Viktige begrep i oppgjøret

Overheng, betegnelse på forskjellen mellom gjennomsnittslønn i et kalenderår og lønnsnivået ved slutten av året. Det forteller hvor stor årslønnsveksten fra ett år til det neste blir hvis det ikke gis lønnstillegg i det siste året.

Etterslep, betegnelse for manglende lønnsutvikling for dem som i løpet av en tariffperiode ikke har hatt lønnsglidning, eller mindre lønnsglidning enn gjennomsnittet. Gjennom et eget tillegg kan de få jevnet ut forskjellen.

Kan bli ny pensjon i private barnehager

Det knytter seg stor spenning til tariffoppgjøret i de private barnehagene i PBL (Private barnehagers landsforbund).

Partene har kommet lengre enn offentlig sektor og kan bli enige om en ny ordning allerede i vår.

– Som alltid er det lurt å ikke ta ting for

gitt, forhandlingene er ikke i gang, men vi har jobbet med dette et par år, og ser ut til å være enige på en rekke viktige punkter.

– Jeg tror det er grunnlag for å være optimistisk, sier Pål Skarsbak.

Steile fronter i kultursektoren

Mens resten av samfunnet forbereder seg til oppgjøret i 2016, står landets kulturarbeidere fortsatt i et fastlåst oppgjør fra 2015. Årsaken er: Pensjon selvfølgelig.

– Dette må man trygt kunne si er et merkelig oppgjør. For over et år siden inviterte arbeidsgiveren til dialog om tjenestetpensjon. De mente dagens ordning er for kostbar og lite egnet for sektoren. På arbeidstakersiden valgte vi å komme arbeidsgiverne i møte og sa oss villige til i innføre en ordning kalt hybridpensjon.

(Se video om denne pensjonsformen på Fagforbundet.no/pensjon)

Den vil spare penger og gi arbeidsgiverne det handlingsrommet de var opptatte av. Men så plutselig var det annen låt i pipa; Arbeidsgivere vil lempe all risiko over på de ansatte i form av en innskuddspensjon. Det er kanskje ikke så rart i seg selv, tatt i betraktning av det er arbeidsgiverne som har et problem som de slett ikke får løst, sier Steinar Fuglevaag, som jobber med pensjon i Fagforbundet.

Krafttak for fellesskapet

«Det er uaktuelt å konkurranseutsette kommunens tjenester. De ansattes medvirkning i kommunen skal styrkes». Ordlyden i Bodøs politiske samarbeidsavtale er tydelig og byens hovedtillitsvalgte ivrer etter å samarbeide om nye løsninger.

– Avtalen er utrolig god, sier Joachim Andreas Bjørndal, hovedtillitsvalgt i Bodø.

Det er ikke bare det at avtalen inneholder Fagforbundets politikk som gjør den bra, men at den er så jordnært og praktisk skrevet, mener Bjørndal.

Samarbeidsavtalen er den politiske plattformen til partiene: Sosialistisk venstreparti, Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt.

Heltid og økt grunnbemanning

Avtalen berører flere vesentlige områder for Fagforbundets medlemmer, som bystyrets vedtak om å følge gammel arbeidsmiljølov og at renholdstjenestene skal tas tilbake i kommunal regi.

– Avtalen gjelder saker som vi har løfta fram, sier Stig Andreassen, som også er hovedtillitsvalgt.

Bodø kommune skal være en heltidskommune, heter det videre i avtalen, som også omfatter økt grunnbemanning og forsøk med 6-timersdag i hjemmetjenesten.

Aktiv valgkamp

At avtalen berører områder som er spesielt viktige for Fagforbundet er ikke tilfeldig.

Ifølge hovedtillitsvalgt Wenche Høyforslett hadde partiene aldri vunnet valget uten fagbevegelsen.

– Lokalforeninga var aktiv i valgkampen. Vi engasjerte oss, sier hun.

Vil sette i gang

Nå er de hovedtillitsvalgte klare for å følge opp alle punktene i avtalen.

– Avtalen er et godt utgangspunkt, men politikken må gjennomføres, sier Bjørndal.

Utviklingsarbeidet skal, ifølge avtalen, skje i et trepartssamarbeid mellom politisk ledelse, administrasjon og de ansattes organisasjoner.

Denne samarbeidsformen har de hovedtillitsvalgte stor tro på.

– Bystyret har satt i gang et demokratiprojekt som skal sikre god oppfølging av trepartssamarbeidet, sier Andreassen.

Økonomiske utfordringer

De hovedtillitsvalgte ser på den økonomiske situasjonen med bekymring.

– Bodø kommune har et ekstremt høyt forbruk av variabel lønn, altså lønn til vikarer, ekstrahjelp og liknende, sier Andreassen.

Ifølge de hovedtillitsvalgte er bruken av vikarer alt for høy.

– Vi får stadig krav om nye innstramminger. Jeg tror mye kan løses ved å rydde opp i vikarbruken, sier Andreassen.

Et trepartssamarbeid, hvor alle parterers synspunkter blir belyst, kan redusere både vikarbruk og brudd på hovedavtalen, mener de hovedtillitsvalgte.

– Lokalt trepartssamarbeid er en formell arena, som kan utløse mange uformelle samtaler, avslutter Andreassen.

OMSTILLINGSENHETEN

FOTO: NINA MONSEN

Samarbeid: Bodøs hovedtillitsvalgte, Joachim Andreas Bjørndal, Wenche Høyforslett, Ann-Merethe Larsos og Stig Andreassen, er fornøyde med den politiske plattformen til bystyret og ser fram til å bruke lokalt trepartssamarbeid til å gjennomføre politikken.

Ikke la deg overkjøre i byggesaker!

Rollen som verneombud kan være krevende i møte arkitekter og andre fagfolk.

Et verneombud som har vært involvert i ombygging av en sykehusavdeling forteller:

Jeg husker det første møtet med arkitekten. Sammen med kollegene hadde vi tegnet et forslag til hvordan vi ønsket avdelinga. Dette ble ikke godt motatt av arkitekten. Jeg ble nærmest hudfletta. Det er mange ønsker og behov, og arkitekten er ofte mer opptatt av estetikk enn av arbeidsflyt. Likevel klarte vi å samarbeide. Arkitekten skjønte etter hvert nytten av å ha med et verneombud som kjente arbeidet på avdelinga.

Jeg brukte penn, linjal og papir og tegnet nøyaktig opp hvordan skyllerommet skulle se ut. Instrumentvaskemaskinen, vask, rein og urein side, skap

og avfallsbeholdere ble riktig plassert på skyllerommet. Jeg diskuterte med kollegene mine før jeg sendte forslaget til arkitekten. Arkitekten er dyktig på sitt fagfelt, men kjenner lite til arbeidsprosessene på et sjukehus. Skyllerommet ble som vi ønsket det.

Det er ikke alltid så lett å forstå tegninger, og å lese seg til hvordan det vil bli. Blant annet var korridorene for smale til å kjøre senger – vi målte opp og testet ut.

En annen ting var det planlagte gulvbelegget. Jeg fant en annen avdeling som hadde samme belegg og snakket med dem som jobbet der. Jeg fikk vite at

det var bra for dem som jobbet i pleien, men for mykt for portørene å kjøre tunge senger på.

Jeg erfarte at man ikke må ta noe for gitt, men spørre og mase om mange detaljer.

Hvor skal for eksempel brytere, stikkontakter og lignende plasseres?

Vi må tenke på hvordan alt skal fungere i det daglige arbeidet. Det er det vi som verneombud og kollegene våre som kjenner best.

Jeg lærte hvor viktig det var å samarbeide tett med nærmeste leder.

Det var mye lettere å få gjennomslag for en sak hvis vi var enige på

forhånd, før møtet med arkitekt og de prosjektansvarlige.

Det har vært krevende, men lærerikt å delta i planleggingen og byggeprosessen. Det har vært viktig å bruke all kunnskap som arbeidstaker og verneombud, og å samarbeide tett med kollegene. Det er jo dem vi representerer. Men vi må stå på, ikke la seg overkjøre og delta aktivt hele veien!

FAGFORBUNDETS UTVALG FOR ARBEIDSMILJØ

PERSPEKTIV

ILLUSTRASJON: BÅRD SKARRA

FREDRIK OLSTAD, nestleder, Fagforbundet Pleie og Omsorg Oslo

KOMMENTAREN

Farvel, New Public Management

Tillitsreformen i Oslo innebærer å bevege seg bort fra en rigid bestiller-utførerorganisering. Etter inspirasjon fra København, og byens progressive fagbevegelse og handlekraftige borgermester Ninna Thommesen, er det ønskelig å ta et oppgjør med NPMs dystreste sider. Detaljstyring av fagfolk, meningsløse rapporteringsregimer og kontrollmani skal bort! Tanken er å gi ansatte og brukere mulighet til å utforme tjenesten i samspill og samarbeid, og gå bort fra minutt-for-minuttvedtak. Altså, som vi gjerne sier, «skrote stoppeklokka». Reformen ble først vedtatt i bystyret i forrige periode, etter initiativ fra Fagforbundet Pleie og Omsorg, via SVs Ivar Johansen.

Etter at tillitsreformen ble vedtatt, forsøkte daværende byråd Aud Kvalbein (Krf) å omtolke vedtaket til å handle om «nabolagsorganisering». Nabolagsorganisering var et forsøk på å importere driftsmodellen til det nederlandske selskapet Buurtzorg. Buurtzorg er et stort privat selskap som leverer hjemmetjenester, og som har avleggere i både USA og Sverige. Det er for så vidt mye pent å si om denne modellen, som baserer seg på at selvorganiserende team av sykepleiere leverer tjenester til et «nabolag». Problemet er at Buurtzorg-organiseringen ikke tar oppgjør med NPM, eller bestiller-utførermodellen.

Faktisk var daværende eldrebyråd tydelig på at den rigide bestiller-utførermodellen, de forhatte minutt-for-minuttvedtakene og den omfattende rapporteringen skulle bestå. Noe annet ville visstnok lede til «kaos».

«Stoppeklokka» er ikke en faktisk stoppeklokke av det slaget som brukes til å måle tid med under avvikling av på sportsarrangementer. Det er en folkelig måte å omtale den app'en og de detaljerte tidsbeskrivelsene som i dag brukes til å styre hjemmetjenestene. Dette er det viktigste symbolet på den gamle, tungrodd, avleggse og rigide NPM-tenkningen omkring omsorg som vi nå vil til livs.

Den nye byregjeringa overtok riktignok et prosjekt H/V/KrF-byrådet hadde satt i gang for å utvikle nabolagsmodellen i noen bydeler i Oslo. Forskjellen er at SV, med Inga Marte Thorkildsen i spissen, har endret prosjektets retning radikalt, eller mer korrekt; brakt tillitsreformen tilbake til intensjonen fra Ivar Johansen, og bystyrets vedtak. Endringen er at prosjektet utfordrer bestiller-utførermodellen, og legger til rette for aktiv medbestemmelse både fra ansatte og de av byens befolkning som bruker hjemmetjenester.

Bare for å ha sagt det også; Det kan godt hende at elementer fra Buurtzoorgs driftsmodell vil være hensiktsmessige å ha med seg i utformingen av det som nå omtales som Tillitsreformen. Det viktigste siktemålet med en tillitsreform er likevel ikke nok en kostbar omorganisering, men å gi de ansatte mulighet til å bruke sitt faglige skjønn og svare på brukerens behov i en større utstrekning. Dette er det de har fått til i København med deres «tillidsdagsorden», og det er dette Fagforbundet Pleie og Omsorg Oslo slåss for og vil fortsette å slåss for.

oss dommen har falt

Vant knusende seier over fylkeskommunen

Tidligere leder ved elevboligene ved Alta videregående skole og medlem i Fagforbundet, Bjørnar Bruer, mente at han ble urettmessig oppsagt i februar 2015. 3. februar i år avsa Alta tingrett en 44 sider lang knusende dom mot Finnmark fylkeskommune.

I rettsavgjørelsen skriver tingretten at Bruer ble utsatt for særdeles grove og krenkende beskyldninger fra arbeidsgiver. Tingretten ga Bruer full oppreisning.

Retten dømte fylkeskommunen til å betale 130 000 kroner i oppreisningserstatning – en nærmest historisk stor erstatning.

Til sammen ble fylkeskommunen dømt til å betale ca. 1,7 millioner i saksomkostninger, og erstatning for tapte lønn og oppreisning.

Agressiv prosess

I rettsavgjørelsen får både fylkeskommunen og Bruers arbeidsgiver krass kritikk. Retten vektlegger blant annet at arbeidsgiver har ført en aggressiv prosess mot Bruer, som han må ha opplevd som meget vanærende.

Grunnløse påstander

Fylkeskommunen har, ifølge retten, gjentatte ganger brukt betegnelser som grov økonomisk utroskap, brudd på habilitetsbestemmelser, illojalitet, ordrenekt, manglende samarbeid, utilbørlig atferd og manglende forståelse av lederrollen – uten at det har vært lagt fram dokumentasjon som underbygger påstandene.

Undersøkte ikke fakta

Fylkeskommunen undersøkte ikke fakta

nærmere, og gjennomførte ikke reelle drøftelser med Bruer før de sa opp og deretter avskjediget Bruer.

Etter oppsigelsen anmeldte fylkeskommunen Bruer fem ganger til politiet. Samtlige anmeldelser viste seg å være grunnløse, og tingretten setter alle anmeldelsene i sammenheng med arbeidsrettssaken.

Ekstreme proporsjoner

I forbindelse med arbeidsrettssaken mellom Finnmark fylkeskommune og Bjørnar Bruer kom Fagforbundet tidlig på banen. Fagforbundets advokat Eirin Halvorsen Lillehof bisto Bruer i tida fram mot og under rettssaken. Hun er ikke overrasket over dommen:

– Jeg har ikke vært borti lignende. Vi holdt på i to uker i retten. 4 000 sider med dokumentasjon har vært lagt til grunn. Saken har hatt helt ekstreme proporsjoner i forhold til hva som er normalt i arbeidsrettssaker. I prosessen har fylkeskommunen rettet massive beskyldninger

mot Bjørnar. Jeg har aldri hatt eller sett saker som har vært som denne, verken i størrelse og form, sa Lillehof til Alta-posten.

Fylkesrådmann med dobbeltrolle

Likevel har fylkeskommunen vedtatt å anke saken. Dommen er derfor ikke rettskraftig.

– Jeg tror de har mest fokus på å «redde ansikt», sier forbundsadvokaten.

Fylkesrådmannen har flere roller i saken, og sitter på alle sider av bordet. Han skrev anmeldelsene mot Bruer, førte saken som advokat mot Bruer i tingretten, og anbefalte fylkesutvalget om å vedta at saken skulle ankes. Flere fylkespolitikere mener dette er en uheldig dobbeltrolle.

Menn i helse

- Et prosjekt som øker rekrutteringen av menn til helsefagarbeideryrket og sluser menn ut i utdanning og «sikker» jobb.
- Menn mellom 25 og 55 år er håndplukket av Nav til å delta. Får komprimert utdanning delvis på Navs regning.
- Sandefjord, Larvik, Tønsberg og Nøtterøy tilbyr læreplasser. Høsten 2017 skal elevene ta fagbrev.
- Prosjektet er et samarbeid mellom fylkeskommunene, kommunene, KS, Nav, fylkesmenn og Fagforbundet i åtte fylker.

Feiret med ti kasser appelsiner

De hovedtillitsvalgte møttes til søndagsdugnad og ti kasser appelsiner ble dekorert med klistremerker. Fagforbundet Bærum feiret at Fagforbundet har passert 350 000 medlemmer med appelsiner til de ansatte i kommunen.

Bibliotek-stipend

Også i år kan bibliotekansatte med tillitsverv i Fagforbundet søke om opptil 20 000 kroner i støtte for å delta på IFLA-kongressen mellom 13.-19.august i Columbus, Ohio. Søknadsfrist er 1. april 2016.

Fagforbundet ønsker å bidra til mer oppmerksomhet rundt bibliotekets samfunnsmessige betydning, både her hjemme og internasjonalt. IFLA-reisestipendet er etablert for å inspirere tillitsvalgte i biblioteksektoren til å engasjere seg i dette arbeidet, i samarbeid med Fagforbundet lokalt og sentralt.

Besøk fagforbundet.no/skko for mer informasjon om stipendet.

Norske kommuner er ikke for små

Norske kommuner er blant de største i Europa. Kommuner bør heller samarbeide enn å slå seg sammen, sier professor Bjarne Jensen til avisa Nationen.

Det er en myte at norske kommuner er så små at de må slå seg sammen, hevder professor Bjarne Jensen ved Høgskolen i Hedmark.

Han påpeker at norske kommuner gjennomsnittlig er langt større enn i Europa både i areal og folketall. Åtte av ti kommuner i EU-land har under 5000 innbyggere, i Norge gjelder det bare drøyt halvparten.

Nedgangstider som ikke rammer oss selv

Hele 47 prosent oppgir i en undersøkelse gjennomført av Ipsos MMI at de tror den økonomiske situasjonen i Norge vil bli dårligere enn i dag.

Derimot er det kun 13 prosent som tror at egen personlig økonomi vil bli dårligere enn i dag.

Med andre ord er det stadig flere som tror at landets økonomi vil forverre seg, mens majoriteten av oss tror på bedre personlig økonomi.

Hovedavtalen på alle plattformer

Enkelte tilisvalgte har spurt hvorfor de ikke automatisk får ny hovedavtale for KS-området tilsendt lenger. Forklaringen på dette er ganske enkel. Fagforbundet må, som alle andre, forsøke å begrense mengden av papir vi sender ut. Dessuten er det mange

hovedavtaler og det er viktig at folk får den rette avtalen. HA kommer riktig opp i tillitsvalgtappen vår og i medlemsportalen. Dette et av våre små bidrag til «det grønne skiftet». Vi sparer penger og miljø.

Hovedavtalen er fortsatt lett å bestille på posten, og er trykket opp i et nytt opplag med større skrift for de som gjerne vil ha en papirutgave.

Høringsnei til inntektssystem

Kommunalministeren møter motbør i spørsmålet om nytt inntektssystem for kommunene. Fagforbundet mener forslagene framstår som bruk av økonomisk tvang for å få kommuner til å slå seg sammen.

Mari Sanden fikk yrkesskadepris

Det var Bjørnar Aronsen, leder av Oslo brannkorpsforening som delte ut prisen og fortalte at flere hadde blitt innstilt til prisen. Valget falt til slutt på Mari Sanden på grunn av hennes utrettelige arbeid for brannfolk.

– Du er en av dem som aldri gir opp. Jeg vet at brannfolk har en stor plass i hjertet ditt. Helt siden 1994 har du kjempet for at brannfolk skulle ha en anstendig lønn å leve av, slik at de kan være brannmenn uten biarbeid. Du har gjort en kjempejobb, sa Aronsen. Sanden takket og sa at pengene fra prisen videresendes barna i Fagforbundets barneby i Angola, der de virkelig trenger hver krone.

Fagforbundet siden sist

■ Lavlønnskonkurranse og svekkede fagforeninger er en oppskrift på et mindre produktivt arbeidsliv, der rasjonalisering og investeringer i nytt utstyr erstattes av billig og midlertidig arbeidskraft (*Gerd Kristiansen, LO-leder*).

■ Fagforbundet Bodø fordømmer regjeringens asylpolitikk, og mener retorikken til regjeringen er uklok og farlig. Årsmøte i Fagforbundet Bodø ber regjering og storting om å sørge for at alle som er kommet til Norge får realitetsbehandlet sine søknader.

■ LO-leder Gerd Kristiansen og NHO-sjef Kristin Skogen Lund ønsker en gigantisk omlegging av pensjonssystemet som ville gjøre at alle får den samme pensjonsordningen. Men Skogen Lund og Kristiansen kom aldri så langt. De greide ikke engang å bli enige om mandatet.

■ Fagforbundet Brønnøy og Vevelstad fikk inn 4100 kroner i loddsalg til Fagforbundets barneby i Angola.

■ Fagforbundet Melbu var med da 300 mennesker stilte i fakkeltog på Melbu til støtte for kystsamfunnene. Angrepet kommer fra Høyre/Frp-regjeringa, som med sine forslag nå truer at leverings- og aktivitetsplikten blir opprettholdt i fiskerinæringa.

■ Fire store fagorganisasjoner ved Universitetssykehuset i Nord-Norge avviser Legeforeningens påstander om at det hersker en fryktkultur ved sykehuset.

■ Små utsikter til tykkere lommebok før årets lønnsoppgjør (*Mette Nord i NTB*).

■ 808 dager. Så lenge har havnearbeiderne i Tromsø vært i streik. Det er trolig norgesrekord. For å finne arbeidskonflikter som kan sammenliknes i lengde, må man tilbake til de harde 1920-åra.

■ Lønna til toppleiarane i Ål kommune auka med ni prosent i 2015. No vil leiar i Fagforbundet i Ål og leiar i utvalet for tillitsvalde i kommunen, Magne Fluto, vite årsaka til lønnsveksten.

■ Fagforbundet i Sauherad krever at Sauherad kommune dekker den hovedtillitsvalgtes utgifter til mobiltelefon.

■ Ifølge tallene til KS for romerikskommunene for 2015, topper Nes kommune med et sjukefravær på 11,6 prosent, mens Fet kommer best unna med 8,6 prosent.

■ Fagforbundet har i dag totalt 350 082 medlemmer, en økning på 1143 i år.

oss faglig kokebok

Hva er en bred, kollektiv ordning?

Det har brutt ut en debatt om brede, kollektive ordninger i LO. Det er slike ordninger vi ønsker oss, men hva betyr det?

Stridens kjerne: «Et system for bedre samling av opptjente rettigheter og pensjonskapital gjennom brede kollektive ordninger». Setningen ble vedtatt som tillegg, da LO vedtok strategien for vårens oppgjør.

I Fagforbundet forbinder vi ordningen i offentlig sektor, «fellesordningen», med en tariffestet, bred, kollektiv ordning. Det betyr kollektiv forvaltning av midler, utjevning av kostnader, utjevning av forsikringsrisiko for å oppnå kjønnsnøytrale premier og lik utbetaling.

Det er likevel en viktig nyanse når vi drar dette over i andre pensjonsprodukter i privat sektor.

Det er forskjell på:

Felles ordning = likeverdig ordning for den ansatte, men etablert per bedrift og med ulike forsikringsselskap (nær dagens PBL-ordning/bussbransjeavtalen)
Fellesordning = lik ordning, utjevnet risiko, kostnader, kollektiv forvaltning og en samlet ordning i et forsikringsselskap/pensjonskasse (f.eks. sykepleierordningen) I en *innskuddspensjon* er det først og fremst forvaltning og kostnader som kan utjevnes. I en *hybridpensjon* kan man utjevne litt flere elementer, for eksempel ulik levealder og dermed ulik premie mellom kjønn. Det er også viktig å kunne utjevne risikoen for uførhet, for å ha en mest mulig forutsigbar premie.

Tre sentrale hovedelementer:

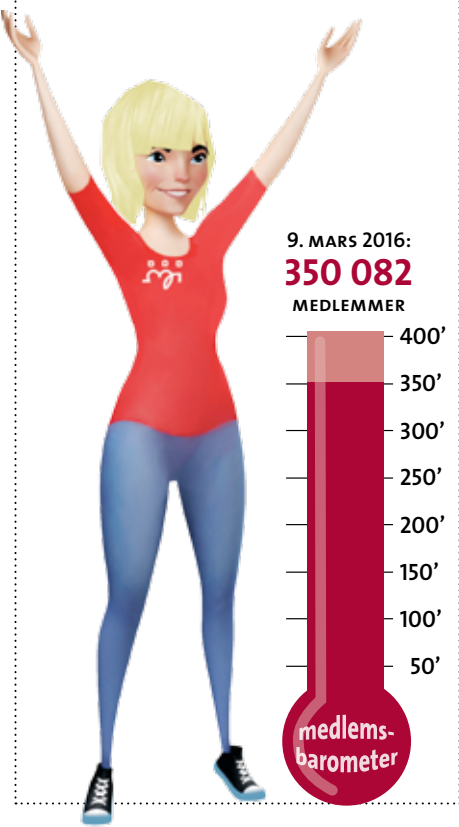
Kollektiv forvaltning av midler
Utjevning av ulike kostnadselementer (administrasjon, forvaltning, reguleringsgarantier)
Utjevning av forsikringsrisiko (kjønn, langt liv, premiefritak ved uførhet, uførepensjon)

Ordninger i dag

For kommunal sektor, er fellesordningen i dag den best kjente. Denne har utgangspunkt i følgende bestemmelse i dagens Hovedtariffavtale, kap. 2.1.10: «*Tjenestepensjonsordningen skal være basert på et finansieringssystem som er kjønnsnøytralt og som ikke virker utstøtende på eldre arbeidstakere. Under henvisning til dette skal premien minst beregnes på grunnlag av et kollektiv som hos den enkelte leverandør utgjøres av samtlige kommunekunder og bedriftskunder eller av fylkeskommunekunder.*»

Det beste eksemplet vi har i Norge for en bred ordning, er trolig sykepleierordningen. Denne omfatter alle offentlig godkjente sykepleiere som jobber hos arbeidsgivere som er omfattet av § 1 i loven. Dette er gjelder da både offentlige, private og ideelle arbeidsgivere. For øvrig kan man betrakte selve folketrygden som en bred ordning, med lik opptjening og lik pensjon og kollektiv forvaltning gjennom Statens pensjonsfond utland.

STEINAR FUGLEVAAG

FAGFORBUNDET

UTGIVER: Fagforbundet
OSS PÅ NETT: oss.fagforbundet.no
ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no
FAGREDAKTØR: kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no
I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no
marianne.billing@fagforbundet.no
ellisiv.solskinnsbakk@fagforbundet.no

kjetil.vevle@fagforbundet.no
geirmund.jor@fagforbundet.no
LAYOUT: berit.paulsen@fagforbundet.no
REDAKSJONEN AVSLUTTET: 11 mars 2016
OPPLAG: 20 000
TRYKK: Aktietrykkeriet
ISSN: 1891-2184

FOTO: ELLISIV SOLSKINNSBAKK

Alan Jørstad

– Jeg visste ikke at det var en konkurranse, det fikk jeg vite etter at jeg hadde verva, forteller Jørstad, som alltid har med seg vervebrosjyrer.

Jørstad er miljøterapeut og har jobbet i asylmottak siden 2001. Han har erfaring fra alle typer mottak, og ble mot-takskoordinator i fjor. Han må kunne kalles en veteran på feltet, og selvskreven som tillitsvalgt.

– Jeg gjorde bare som jeg pleier når jeg reiser rundt: Deler ut vervebrosjyre til de nyansatte som lurar på hvor og hvordan man organiserer seg. De fleste vet hva det er, og vil bli en del av fellesskapet, sier Jørstad.

For de fleste er svaret Fagforbundet norsk forening for asylmottaksarbeidere, som er landsdekkende. Disse to dagene før jul ble de nye medlemmene verva på nabomottaket hans i Stange, og på an-komstsenteret i Kirkenes.

Hero er positive

Han har vært tillitsvalgt i fem år, og liker det.

– Jeg kommer borti mye interessant. I Hero opplever vi at ledelsen er veldig positive til at folk er fagorganisert. I andre deler av bransjen, vet jeg at det er vanskeligere, sier Jørstad.

Henvendelsene han får, tror han er som på mange andre steder, litt generelt om arbeidsforhold, eller noen som trenger råd om turnus. Han opplever å få god hjelp av Fagforbundets kompetansesenter når det trengs. Og det gjør det innimellom i en uforutsigbar bransje, som antallet flyktninger, UDIs praksis, kontrakter som kommer og går.

– Selv så varierende forhold, og usikkerhet rundt kontrakter, er noe man blir vant til etterhvert – og slutter å bekymre seg for mye for, forteller han.

tillitsvalgt min hverdag
oss@fagforbundet.no

Vervevinner: Tillitsvalgt ved Stange Mottakssenter for enslige mindreårige, Alan Jørstad, vant verve-dugnaden ved å verve 30 medlemmer på to steder, i løpet av to dager.

Sterke historier

Det å være omgitt av mennesker i en ekstrem livssituasjon, kan også sette spor.

– Cluet er å ha gode kollegaer og luften trykkes på jobb, så man ikke tar jobben med seg hjem. Ved behov har vi også egne veiledere – det er bare å be om hjelp hvis det blir tungt, sier miljøterapeuten.

Blant alle skjebnene som er gjennom mottakssystemet, vil det alltid være noen som fester seg mer enn andre.

– Det mange av dem har opplevd bare på reisen hit, er mer enn det de fleste her i Norge opplever i løpet av et helt liv, sier Jørstad.

ELLISIV SOLSKINNSBAKK

Airbus: Spanske fagorganiserte demonstrerte mot knebelloven og fengselstraffene som truer fagorganiserte ved Airbus-fabrikken i Getafe utenfor Madrid. (FOTO: CCOO)

Airbus 8 frikjent

Åtte fagorganiserte flyfabrikkarbeidere som risikerte fengselsstraffer på over åtte år hver for å ha deltatt i en fredelig streik i 2010 ble frikjent i den spanske domstolen, skriver Industri-ALL Global Union.

De åtte arbeiderne ved Airbus 8, som alle var streikevakter, ble anklaget for vold mot politiet etter at de sammen med en hundrevis av arbeidere deltok i en generalstreik mot innstrammings tiltak og endringer i den spanske arbeidsmiljøloven.

Knebel-lov

Den spanske høyrreregjeringen ville innføre en lovreform som fratar folk retten til å demonstrere og svekker ytringsfriheten. Den såkalte knebelloven innskrenker forsamlingsfriheten, gir skyhøye bøter til demonstranter som trosser den, og utvider politiets makt.

De åtte mennene har konsekvent benektet anklagene og den 12. februar ble de frikjent.

– I dag er en stor dag for demokratiet, sa José Alcazar, tidligere fagforeningsleder for Airbus-arbeiderne.

– Dette er viktig ikke bare for oss, men for hele arbeidsbevegelsen i vårt land.

Internasjonale protester

Fagforeninger i Spania har protestert heftig mot anklagene, støttet av internasjonal fagbevegelse og arbeiderbevegelse. Den 9. februar marsjerte tusenvis av mennesker i gatene i Madrid for å protestere mot rettssaken.

MARIANNE BILLING

Rettelse

Feil om Kollektiv hjemforsikring

Vi kom i skade for å skrive feil om Kollektiv hjemforsikring og pensjonister i forrige utgave av OSS tillitsvalgte. Det som er riktig er at Kollektiv hjemforsikringen er gratis for alle pensjonist- og uføremedlemmer, så lenge de er medlem og uavhengig av alder.

OSS nytt om navn | oss@fagforbundet.no

Fagforbundet Nes: **JOHN SVERRE BRÅTEN** er ny leder SST, **SIDSEL AASBERG** er leder SHS, **JUNE HELEN HELBØ** er ny opplæringsansvarlig og **KAROLINE TORGENSEN** er ny ungdomstillitsvalgt.

Fagforbundet Overhalla: Ny leder er **TORUNN GRØNNESBY**, ny HTV **MARTE GRANDE** og ny ungdomsrepresentant er **KINE RENATE JOHANSEN**.

Fagforbundet Odda har valgt **DIJANA MILICEVIC SAGA**, som ny leder.

Fagforbundet Hasvik: Sekretær **IRENE ØRMEN** er ny, sammen med opplæringsansvarlig **HANNE PETERSEN**, styremedlem **LINA PACVICIENE** og nytt varamedlem er **HILDE SJURSEN**.

Fagforbundet STFK: **THRINE MERETHE BROCH** er valgt til leder og hovedtillitsvalgt, **MAGNUS AASTRØM** er ny nestleder, **KARL-**

MAGNUS LINDER ny sekretær, **OLE GÅRDEN** ny leder i SST, **HILL VILGUNN PETERSEN** ny leder i SHS, **GEIR UGELSTAD** ny leder SKKO og **TRINE SINKABERG** og **CAMILLA HILDRUM** er henholdsvis ny 1. og 2. varamedlem.

Fagforbundet Nordreisa: **MARIT FREDRIKSEN AARSAND** er valgt til ny leder. **AVAT MOHAMMADI** ble valgt til ny seksjonsleder for SHS.

Fagforbundet Frogn: **KARIANNE AMUNDSEN**, leder og plasstillitsvalgt på Grande Sykehjem, **MIKE OFF**, plasstillitsvalgt i enheten for utvikling, tilrettelegging og omsorg, **IRENE SKØYUM**, plasstillitsvalgt Ulle-rud Barnehage, **TROND MARTIN LARSEN** er plasstillitsvalgt i SST.

THERESE GRIMSTAD er valgt til ny ungdomstillitsvalgt i Fagforbundet Froland.

Fagforbundet Ibestad avholdt årsmøte og 43 medlemmer deltok. **TOR MEYER** takket av som mangeårig HTV, og **MONICA CECILIE SIMONSEN** er nå ny HTV.

Fagforbundet Våler: **OLIV LUNDEBY** tar over som hovedtillitsvalgt og leder etter **BJØRN RISENG**, som nylig gikk bort. **ELSE KARIN JAKOBSEN** er nestleder.

Fagforbundet Dyrøy har fått ny hovedtillitsvalgt. **IRENE KROGH PETERSEN** har overtatt etter **KJELL J. LILLEGÅRD**.

To nye medlemmer i styret for Trøndelag teatertekniske fagforening. **HENRIK HEPSPØ**, snekerlærling på Trøndelag teater er ny ungdomstillitsvalgt.

1. februar ble førstelinjetjenesten og medlemsregisteret slått sammen. Med 32 ansatte er det nye **SERVICESENTERET** Fagforbundets største avdeling.